

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จาก 13 โรงเรียน จำนวน 1,044 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 114 คน และครู 930 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 114 คน และ ครู จำนวน 272 คน โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.2.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายปกครอง หัวหน้างานปกครอง และหัวหน้าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รวมเป็นผู้บริหาร 9 คน และหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 3 คน ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวมเป็นผู้บริหาร 6 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหารทั้งสิ้น จำนวน 114 คน ดังตาราง 3

1.2.2 ครู ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามโรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน

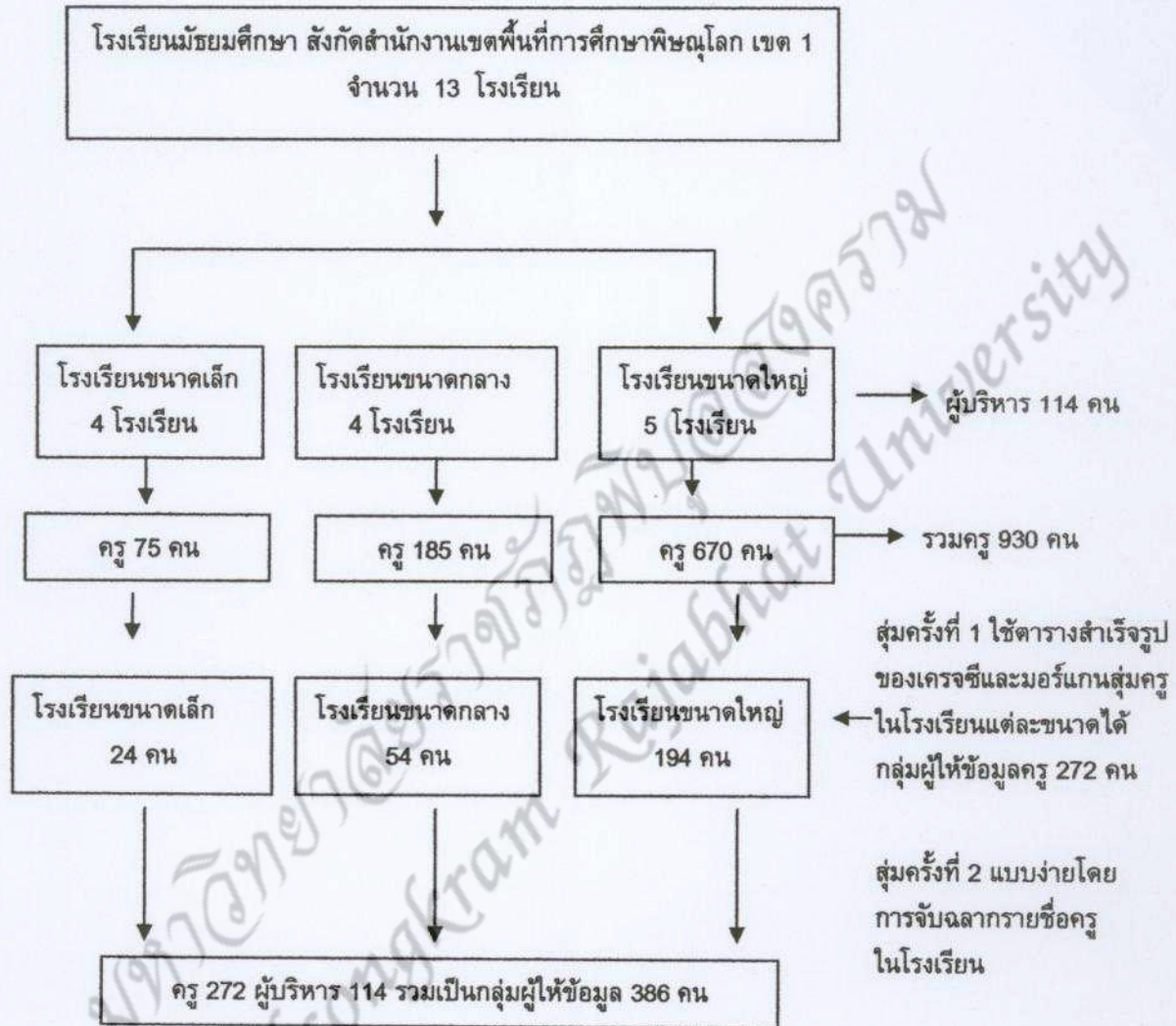
(Krejcie, R.V. and Morgan, E.W.) ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 272 คน แล้วแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนขนาดเล็ก 24 คน ขนาดกลาง 54 คน และขนาดใหญ่ 194 คน แล้วจึงสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากรายชื่อ ดังตาราง 4 และภาพ 6

ตาราง 3 แสดงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่าย ปกครอง	หัวหน้างาน ปกครอง	หัวหน้า ระดับชั้น	รวม
โรงเรียนขนาดใหญ่					
1. พิษณุโลกพิทยาคม	1	1	1	6	9
2. เฉลิมขวัญสตรี	1	1	1	6	9
3. จันทกรรณ	1	1	1	6	9
4. เตรียมอุดมศึกษา	1	1	1	3	6
5. พุทธชินราชพิทยา	1	1	1	6	9
รวม	5	5	5	27	42
โรงเรียนขนาดกลาง					
1. ประชาสงเคราะห์วิทยา	1	1	1	6	9
2. บ้านกร่างพิทยาคม	1	1	1	6	9
3. จุฬารัตนราชวิทยาลัย	1	1	1	6	9
4. บางระกำวิทยศึกษา	1	1	1	6	9
รวม	4	4	4	24	36
โรงเรียนขนาดเล็ก					
1. วังน้ำคู้ศึกษา	1	1	1	6	9
2. ท่าทองพิทยาคม	1	1	1	6	9
3. ดอนทองวิทยา	1	1	1	6	9
4. ชุมแสงสงคราม (อุตรคณาภิรักษ์)	1	1	1	6	9
รวม	4	4	4	24	36
รวมทั้งสิ้น	13	13	13	75	114

ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหาร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลครู

โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู		กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดโรงเรียน
	ประชากร	ประชากร	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	
โรงเรียนขนาดใหญ่				
1. พิษณุโลกพิทยาคม	9	172	50	59
2. เฉลิมขวัญสตรี	9	170	49	58
3. จ่านกร้อง	9	145	42	51
4. เตรียมอุดมศึกษา	6	70	20	26
5. พุทธชินราชพิทยา	9	113	33	42
รวม	42	670	194	236
โรงเรียนขนาดกลาง				
1. ประชาสงเคราะห์วิทยา	9	42	12	21
2. บ้านกร่างวิทยาคม	9	34	10	19
3. จุฬารัตนราชวิทยาลัย	9	84	24	33
4. บางระกำวิทยศึกษา	9	25	8	17
รวม	36	185	54	90
โรงเรียนขนาดเล็ก				
1. วังน้ำคู้ศึกษา	9	13	4	13
2. ท่าทองวิทยาคม	9	17	5	14
3. คอนทองวิทยา	9	22	7	16
4. ชุมแสงสงคราม(อุดรคณารักษ์)	9	23	8	17
รวม	36	75	24	60
รวมทั้งสิ้น	114	930	272	386

ภาพประกอบ 6 แสดงขั้นตอนและวิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหารและครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงนโยบาย 14 ข้อ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงปฏิบัติ 13 ข้อ

2. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษานโยบาย และมาตรฐานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ กรอบแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษางานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับการวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อทราบรูปแบบของเครื่องมือ วิธีสร้างเครื่องมือและรายละเอียดของเครื่องมือเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 กำหนดขอบเขตของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติด และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 สร้างแบบสอบถามเชิงสำรวจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง เพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

2.6.1 รองศาสตราจารย์ วิราพร พงศ์อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

2.6.2 นายรักเกียรติ จางคพิเชียร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.6.3 นายธนู เมธี ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยพลู อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

2.6.4 นายพีระพันธ์ พูลทวี ผู้อำนวยการโรงเรียนครูประชาชนูทิศ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

2.6.5 นายวิม เกาเทียน นักวิชาการศึกษา 8ว หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum x}{N}$$

X = คะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ คือ ค่า IOC ที่มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่า IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อ (ตารางการหาค่า IOC ปรากฏในภาคผนวก)

2.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขในครั้งสุดท้ายไปทดลองกับครูในโรงเรียนอำเภอวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของครอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9876 ซึ่งแสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อถือได้ (ตารางการหาค่า Reliability ปรากฏในภาคผนวก)

2.9 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.10 นำสารสนเทศจากข้อมูลที่เก็บได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาเรียงลำดับเพื่อหาโรงเรียนที่มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับ Best Practice ของโรงเรียนแต่ละขนาด เพื่อดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

3.1 นำหนังสือจากสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลกถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหารและครูด้วยตัวเอง พร้อมทั้งขอรับคืนด้วยตนเองตามกำหนดวันที่ได้นัดหมาย

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดมาคัดเลือกและตรวจสอบเพื่อมาลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 386 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับมากซึ่งเป็น Best Practice ของโรงเรียนแต่ละขนาด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบ ตามขั้นตอนดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นหรือการดำเนินงาน และให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540 : 18)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 คือ ดำเนินงานในระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนัก 5
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 คือ ดำเนินงานในระดับมาก	ให้น้ำหนัก 4
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 คือ ดำเนินงานในระดับปานกลาง	ให้น้ำหนัก 3
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 คือ ดำเนินงานในระดับน้อย	ให้น้ำหนัก 2
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 คือ ดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนัก 1

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยแหล่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกของโรงเรียนแต่ละขนาด โดยการนำสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ใน 9 ประเด็นที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกเป็นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงนโยบาย 6 ประเด็น และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงปฏิบัติ 3 ประเด็น

2.ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.นำสารสนเทศจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากข้อคำถามที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มาเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

2.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็น Best Practice ของโรงเรียนแต่ละขนาดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนต่อไป

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้นำสารสนเทศจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็น Best Practice ของโรงเรียนแต่ละขนาด มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป